

**OSNOVNA ŠKOLA IVAN GORAN KOVAČIĆ
GORA**

**Kriteriji i elementi vrednovanja za nastavi predmet
GEOGRAFIJA**

**Učiteljica:
Davorka Lovrić Vlašić**

Kriteriji i elementi vrednovanja za nastavi predmet GEOGRAFIJA

Ocjenjivanje je postupak vrednovanja utvrđene kakvoće i količine usvojenih znanja, sposobnosti, vještina, navika, stavova i vrijednosti dogovorenim sustavom jedinica tj. ocjenama.

Ocjena je dogovoreni znak ili sustav znakova kojima se označava odgovarajuća razina postignuća u učenju. Može biti brojčana (u ocjenskoj križaljki) i opisna (rubrika bilježaka u imeniku).

Provjeravane je skup postupaka kojima učitelj utvrđuje kakvoću i količinu usvojenih znanja, sposobnosti, vještina, navika, stavova i vrijednosti kod učenika

Zaključivanje ocjena – izraz postignute razine učenikovih kompetencija u nastavnome predmetu i rezultat ukupnoga procesa vrednovanja tijekom nastavne godine. Zaključna ocjena iz nastavnoga predmeta na kraju nastavne godine ne mora proizlaziti iz aritmetičke sredine upisanih ocjena, osobito ako je učenik pokazao napredak. (Pravilnik o ocjenjivanju čl. 11. al. 3.)

- **Brojčano ocjenjivanje** – model ocjenjivanja aktivnosti i postignutih rezultata
 - a) učenikove aktivnosti i postignuti rezultati ocjenjuju se brojevima
 - b) sintetički izraz za više varijabli koje se prate i ocjenjuju

- **Opisno ocjenjivanje i praćenje** – opisno analitičko prikazivanje postignutih rezultata u nastavnom procesu
 - a) pruža više mogućnosti učitelju da prikaže specifičnosti svakog pojedinog učenika
 - b) može sadržavati poticajne, motivirajuće poruke učeniku

KRITERIJI VRJEDNOVANJA I OCJENJIVANJA

U NASTAVI GEOGRAFIJE

U nastavi geografije osnovni i primarni elementi vrednovanja su: usvojenost znanja, uočavanje pojava i procesa, uporaba zemljovida.

- Geografska znanja: ocjenjuje se usvojenost programskih sadržaja (prepoznavanje, opisivanje i uspoređivanje prostornih struktura, definiranje geografskih pojmova i njihovo uspoređivanje s prostorom) provjeravana usmenim i pismenim provjerama znanja.
- Geografske vještine: kod ovog elementa ocjenjuje se učenikova sposobnost uočavanja međuovisnosti pojava i procesa. Ocjenjuje se i izvršavanje vježbi, praktičnih zadataka (brzina, točnost i samostalnost u radu) te izrada prezentacija i plakata, izrada grafičkih prikaza, dijagrama, zaključivanje na temelju fotografija i grafičkih priloga.
- Kartografska pismenost: ocjenjuje se brzina, točnost i samostalnost čitanja geografske karte po zadanim pojmovima te sposobnost povezivanja, čitanja i interpretiranja naučenog gradiva sa sadržajem na geografskoj karti, orijentacija uz pomoć geografske karte.

Ocjenjivati će se i izrada plakata i prezentacije. Pri ocjenjivanju plakata i prezentacija ocjenjuje se primjena učenikova znanja u izvođenju zadatka, samostalnosti i pokazanih vještina, korištenju materijala, alata, instrumenata i drugih pomagala.

Pored brojčanih ocjena, u rubriku bilješke upisivati će se redovno i opisne ocjene.

Učenici s teškoćama

Kod učenika koji su od stručno razvojne službe prepoznati kao učenici s teškoćama u učenju, učitelji će prilagoditi zadatke kako bi se kod takvih učenika potaknuo razvoj i napredak. (vidi čl. 5. Pravilnika o ocjenjivanju). Kod navedenih učenika predmetni učitelj će svakom učeniku (individualno) prilagoditi postupke i elemente ocjenjivanja u skladu sa preporukom stručnom službom škole. Prilikom ocjenjivanja mora postojati razumijevanje za prepreke u učenju nastale zbog učenikovih teškoća u učenju ili njegovih poremećaja. (NOK) Kod kriterija ocjenjiva uzimati će se u obzir specifičnosti djeteta.

Usmeno i pisano provjeravanje

Usmeno provjeravanje će se uglavnom provoditi ne najavljeno svaki sat (čl. 7. al.2. Pravilnika o ocjenjivanju). Prilikom usmenog ispitivanja učenik može biti ocijenjen u više ocjenskih elemenata. Prilikom ispitivanja učenik može istovremeno odgovarati teoriju, zemljovid, tumačiti različite karografske i kartodijagramske sheme te za svaki od navedenih elemenata biti ocijenjen.

O pisanim provjerama, bilo kratkim pisanim provjerama ili pisanim provjerama, učenici će biti obaviješteni preko Okvirnog vremenika pisanih provjera. (čl. 8. i čl. 10. Pravilnika o ocjenjivanju)

Učenici će pisati pisane provjere i kratke pisane provjere.

Vrijednosti za granice ocjena kod pisanog provjeravanja (mogu varirati ovisno o težini ispita).

Postotak bodova	Ocjena
(89) 90 – 100	odličan (5)
76 – 89 (88)	vrlo dobar (4)
(63) 62 – 75	dobar (3)
50 – 61 (62)	dovoljan (2)
0 – 49	nedovoljan (1)

Iz ispita se mogu dobiti dvije ocjene ukoliko ispit sadrži slijepu kartu i kartografske prikaze s zadacima koji se posebno vrednuju i ocjenjuju.

Vrjednovanje će se temeljiti na cjelovitu (holističkom) pristupu praćenja i poticanja individualnoga razvoja svakoga djeteta i učenika. (NOK) Razvijati će se pozitivna usmjerenost na učenikova postignuća i sposobnosti. Nastojati će se poticati oni sadržaji u kojima će se primijetiti uspjeh učenika.

Kartografska pismenost će se razvijati čitanjem i razumijevanjem geografske karte, orijentacijom u prostoru... Geografske vještine će se vrjednovati crtanjem i analiza dijagrama, klimadijagrama, kartograma, uporaba GPS uređaja, kartiranje, skiciranje, anketiranje, snimanje, izrada plakata, referati, prezentacije, snalaženje (orijentacija) u prostoru (terenska nastava)... (Curić)

ELEMENTI I KRITERIJI OCJENJIVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE

ELEMENTI	INDIKATORI PROVJERAVANJA I OCJENJIVANJA	ODLIČAN (5)	VRLO DOBAR (4)	DOBAR (3)	DOVOLJAN (2)	NEDOVOLJAN (1)
GEOGRAFSKA ZNAJANJA	<ul style="list-style-type: none"> - točnost i kvaliteta odgovora - reakcija na postavljeno pitanje - samostalnost 	<ul style="list-style-type: none"> - brzo i točno odgovara na postavljena pitanja, samostalno, temeljito i opširno obrazlaže naučeno - gradivo je usvojeno s potpunim razumijevanjem, proširuje ga vlastitim iskustvom - originalan i samostalan u rješavanju zadataka 	<ul style="list-style-type: none"> - polagano i točno odgovara na postavljena pitanja, bez pomoći nastavnika - usvaja gradivo s razumijevanjem, kvaliteta znanja je točna i opširna - način iznošenja gradiva je uglavnom logičan - ključni pojmovi usvojeni gotovo u potpunosti, uspješno primjenjuje stečena znanja 	<ul style="list-style-type: none"> - uz učiteljevu pomoć polagano odgovara na postavljena pitanja - kvaliteta znanja je prosječna, način iznošenja gradiva je logičan tek u pojedinim dijelovima - razumije sadržaje i djelomično primjenjuje stečena znanja 	<ul style="list-style-type: none"> - djelomično i površno odgovara na pitanja - način iznošenja znanja je zadovoljavajući uz sposobnost razgovora s nastavnikom - na jednostavan način nabraja i opisuje činjenice - otežano povezuje stečena znanja s konkretnim primjerima 	<ul style="list-style-type: none"> - nije usvojio ključne pojmove - ne odgovara na postavljena pitanja - ne trudi se razumjeti nastavne sadržaje - usvojenost gradiva je ispod 50 % - odgovori su površni, nelogični i izneseni bez razumijevanja
GEOGRAFSKE VJEŠTINE	<ul style="list-style-type: none"> - točnost, preciznost, samostalnost preglednost - primjena statističkih i grafičkih metoda - prezentacijske vještine 	<ul style="list-style-type: none"> - detaljno analizira grafičke i slikovne materijale - samostalno i s lakoćom logično obrazlaže i dokazuje geografske pojave i procese - samostalno izvodi zaključke i uočava uzročno – posljedične veze i povezuje sa životnom praksom 	<ul style="list-style-type: none"> - točno ali sporije uočava geografske pojave i procese - opširno povezuje nastavno gradivo s ostalim predmetima i temama - samostalno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema - pokazuje logično zaključivanje i povezivanje sa životnom praksom 	<ul style="list-style-type: none"> - djelomično i nepotpuno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema - polagano i uz učiteljevu pomoć uočava geografske pojave i procese te ih obrazlaže - teže povezuje nastavne sadržaje s ostalim temama i predmetima - prosječno i djelomično logički zaključuje i povezuje s životnom praksom 	<ul style="list-style-type: none"> - površno i djelomično uz učiteljevu pomoć izvodi zaključke pri analizi geografskih problema i kod povezivanja nastavnih sadržaja s ostalim temama i predmetima - površno i djelomično uz učiteljevu pomoć uočava geografske pojave i procese - površno logički zaključuje i povezuje sa životnom praksom 	<ul style="list-style-type: none"> - izvodi potpuno krive zaključke pri analizi geografskih problema - bez logike i razumijevanja obrazlaže jednostavne geografske pojave i procese

KARTOGRAF. PISMENOST	- orijentacija na geografskoj karti, čitanje i interpretacija sadržaja karte, pravilno pisanje geografskih imena...	- brzo, točno i samostalno pokazuje i čita geografske pojmove - samostalno rješava slijepe karte - izrazito točno i brzo analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge, uspješno koristi kartu pri orijentaciji u prostoru - izrazita sposobnost povezivanja i čitanja naučenog gradiva sa zemljovida (naučene nastavne sadržaje objašnjava uz pomoć zemljovida)	- točno, no sporije pokazuje i čita geografske pojmove - uspješno koristi kartu pri orijentaciji u prostoru - točno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge, uspješno koristi kartu pri orijentaciji u prostoru - nastavne sadržaje objašnjava uz upotrebu zemljovida	- većinu zadanih pojmova pokazuje točno - djelomično razvijena kartografska pismenost - prepoznaje pojedine geografske sadržaje na karti i koristi se njima uz učiteljevu pomoć - prosječno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge, koristi kartu pri orijentaciji u prostoru uz pomoć učitelja	- površno zna na karti pokazati zadane pojmove, teško uočava pojedine geografske sadržaje, slabo se koristi kartom, nepotpuno i s greškama analizira kartu i druge priloge - vrlo oskudno razvijena kartografska pismenost	- ne prepoznaje jednostavne geografske sadržaje na karti - kartografska pismenost potpuno nerazvijena - nesuvislo koristi i ne čita kartu pri orijentaciji u prostoru - niti uz pomoć učitelja ne zna pokazati tražene sadržaje
-----------------------------	---	---	--	---	---	--

VRIJENOSTI UČENIČKIH RADOVA, PREZENTACIJA I PLAKATA

Elementi vrednovanja	Praćenje i vrednovanje učenika	Ocjena
<ul style="list-style-type: none"> • Usvojenost znanja • Originalnost i samostalnost u izboru teme • Povezivanje gradiva s ostalim temama • Korištenje dodatnih sadržaja <ul style="list-style-type: none"> • Osmišljavanje nastupa • Način izlaganja • Izgled prezentiranog rada (boje, font, slike, sistematičnost, jednostavnost....) <ul style="list-style-type: none"> • Uključivanje učenika • Primjenjivost izabrane teme • Listići za ponavljane 	Izvršno znanje, siguran nastup, velika kreativnost i urednost, velika primjenjivost u praksi. Izlaganje samostalno i uvjerljivo. Plakat i prezentaciju koristi kao sredstvo tumačenja.	odličan (5)
	Prilično dobro znanje, dosta siguran nastup, kreativan i uredan rad, manja primjenjivost u praksi. Gotovo ne čita s plakata ili prezentacije već istu koristi kao sredstvo tumačenja.	vrlo dobar (4)
	Dobro znanje, nesiguran nastup, manja kreativnost i urednost, slabija primjenjivost u praksi. Često čita s plakata ili prezentacije.	dobar (3)
	Prezentacija ili plakat su neuredni i nerazumljivo izrađeni. Primjetne su brojne pravopisne pogreške. Učenik se i sam ne snalazi na plakatu ili prezentaciji. Samo čita napisani tekst. Loše izabrani tekstualni i slikovni materijali.	dovoljan (2)

LITERATURA:

1. Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje, Zagreb, 2010.
2. Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi, Zagreb 2010.
3. MATAS Mate, Metodika nastave geografije.
4. Dr. sc. ZORAN CURIĆ, red. prof, ELEMENTI, OBLICI I KRITERIJI VREDNOVANJA I OCJENJIVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE,

Izvor: http://www.azoo.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=2645:struni-skupovi-elementi-oblici-i-kriteriji-vrednovanja-i-ocjenjivanja-u-nastavi-geografije-2011-&catid=274:geografija